



VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Petteri Orpon hallitus, kestävä kehitys ja yhteiskunnallinen kestävyys

7.9.2023 Suomen Ympäristöoikeustieteen Seura ry.
Eeva Furman, valtioneuvoston kanslia

Esityksen rakenne

- Petteri Orpon hallitusohjelma – tilanne nyt
- Kestävän kehityksen politiikkakehys Suomessa
- Kestävän kehityksen strategia: mitä tulisi tapahtua
- Yhteiskunnallinen kestävyysarviointi hallituksen strategisen johtamisen työkalu
- Suomen työn riippumaton arviointi: suositukset
- YK:n Agenda2030 ja GSDR2023
- Päätteeksi

Petteri Orpon hallitusohjelma yleisiä huomioita kestävän kehityksen näkökulmasta

- Ohjelma rakennettu talouden kestävyyden ympärille, muu kestävyys näkyy ohjelman eri osissa pienempinä tai suurempina asioina
- Kestävyysmurrokseen liittyvien tarpeiden osalta ennemminkin aiemman ylläpitävä kuin uutta tuova
- Monet toimet perustuvat vapaaehtoisuuteen
- Paljon hyviä toimia kestävyyden yksittäisiin tarpeisiin, toteutuminen riippuu budjetista ja toteutustavasta
- Valtioneuvostossa epäselvyyksien, toimenpiteiden ja seurannan järjestely meneillään

Muita huomioita:

- + Luontopositiivisuus tavoitteena
- + Vesiensuojelu ja ennallistaminen
- + BKT:n rinnalle mitattavaksi kokonaiskestävyys
- + ekologisen kompensaaion kehittäminen

Näiden toteutuminen sisältää:

- sisällöllisiä kapeikkoja ja karikkoja,
- budjetin epävarmuutta,
- juridiikan välttämistä ja
- vapaaehtoisuuteen nojautumista.



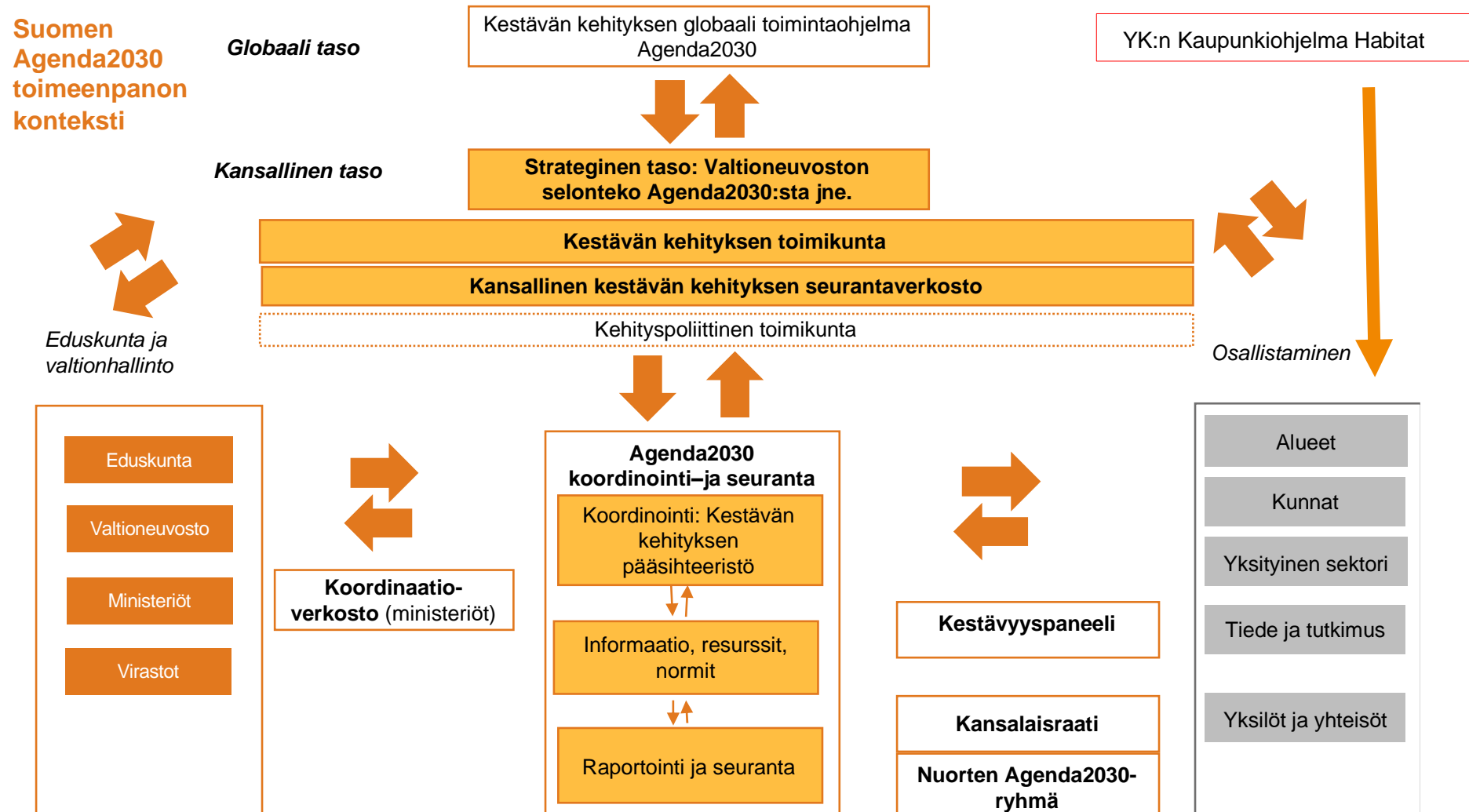
Suomen kestävä kehityksen politiikkakehys

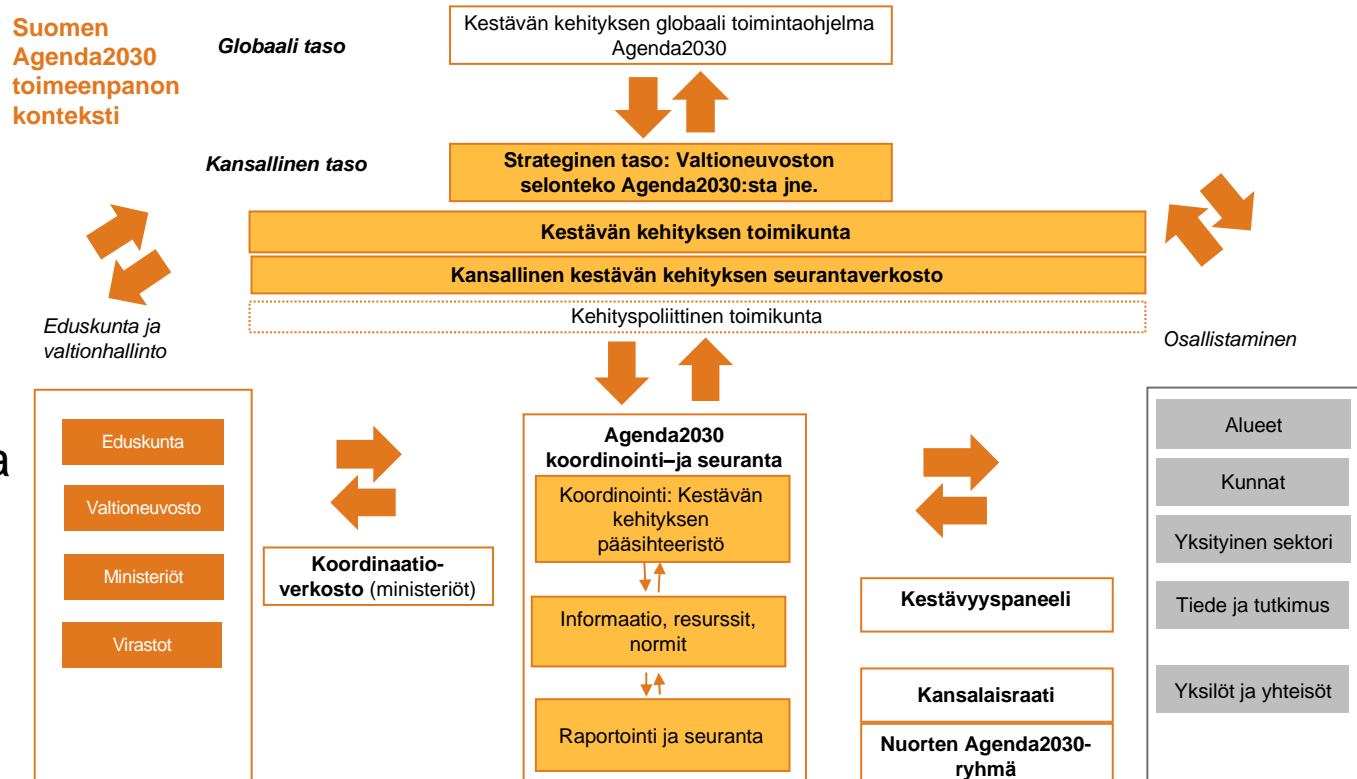
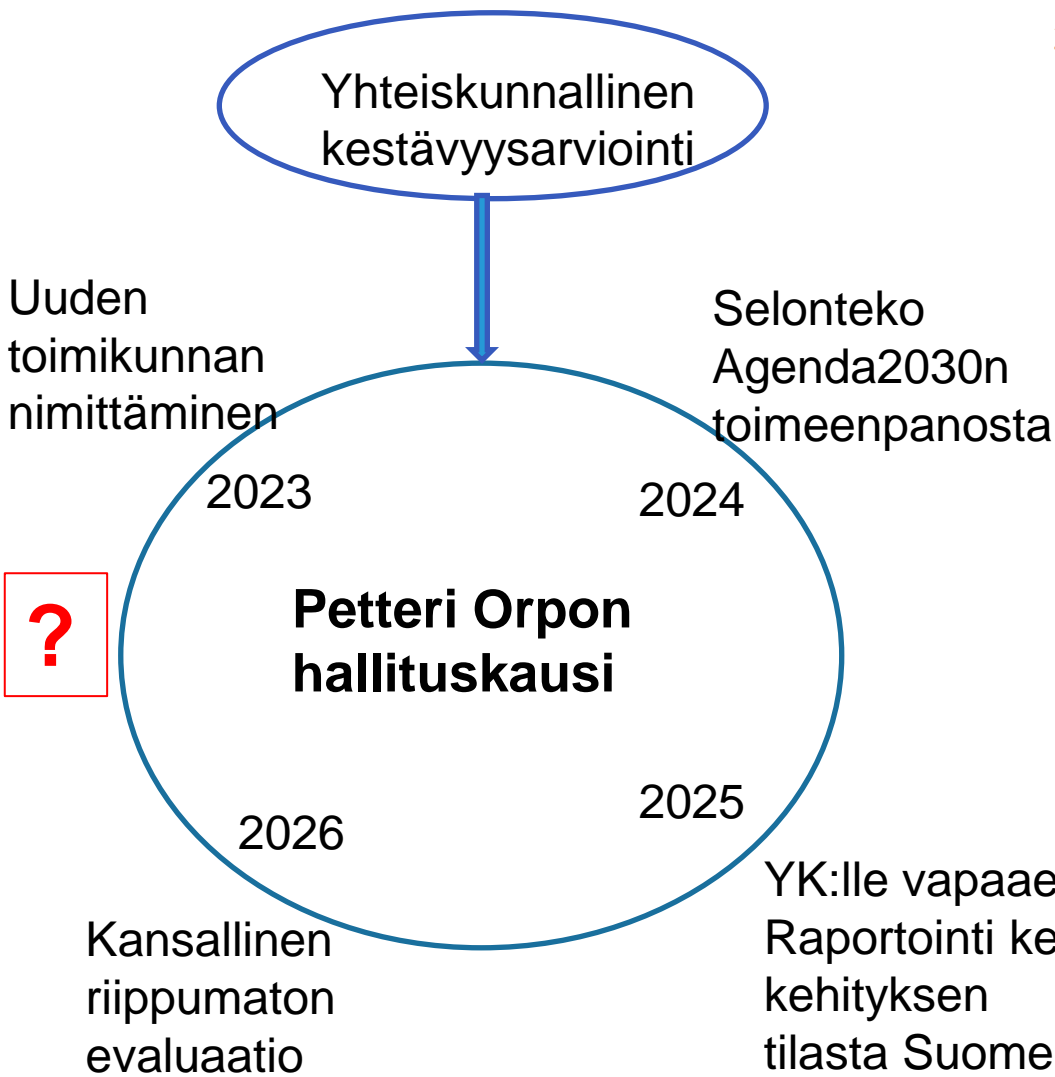


YK:n kestävä kehityksen toimintaohjelma Agenda2030

- YK:n kestävä kehityksen toimintaohjelma Agenda2030
 - Kansainvälisten maavertailujen mukaan Suomi pärjää edistymisessä parhaiten YK:n jäsenistössä
 - Suomen malli ja esimerkillisyys kiinnostaa ja osaltaan nostaa Suomi-brändiä
 - Suomi raportoinut toimeenpanosta YK:lle viimeksi 2020 ja tarkoitus raportoida seuraavan kerran 2025

Suomen Agenda2030:n toimeenpanon konteksti





Suomen kestävän kehityksen toimikunta

- Suomalaisen yhteiskunnan toimijoita laajasti yhteen kokoava vaikuttajafoorumi ” suomalaisen yhteiskunnan peili ”
- Perustettu vuonna 1993, uusiutuu 4 vuoden välein (1.1.2024)
- Päätehtävänä on kestävän kehityksen ja Agenda2030:n kansallisen toimeenpanon vauhdittaminen

120 tahoja jäsenenä

**Pääministeri
puheenjohtajaksi?**

Eduskunta ja itsehallintoelimet

sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta
ympäristövaliokunta
työvaliokunta
valtiovarainvaliokunta
ulkoasiainvaliokunta
tulevaisuusvaliokunta

Ahvenanmaa
Saamelaiskäräjät

Valtioneuvosto

Puheenjohtajisto: pääministeri
puheenjohtaja, muita ministereitä
varapuheenjohtajina ja jäseninä

Valtionhallinto

Kaikki ministeriöt (kp/osp -tasolla)

**Kestävän kehityksen
toimikunnan**

**kokoonpano 27.2.2020–
31.12.2023**

Kunnat ja alueet

Maakuntaliittoja ja kuntia

Tiede ja tutkimus

Muutama edustaja tutkimus- ja
innovaatio-organisaatioista

Elinkeinoelämä ja ammattiliitot

Liittoja yhdistyksiä

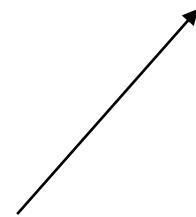
Kansalaisyhteiskunta

Järjestöjä, yhdistyksiä

Suomen kestävän kehityksen strategia

Luonnon kantokyvyn turvaava, hyvinvoiva ja globaalisti vastuullinen Suomi”

koko Suomen yhteiset talkoot



Perustuu globaaliin kestävän kehityksen raportin (GSDR2019 ja 2023) toimintamalliin





Kestävän kehityksen strategia: mitä muutosalueille tulisi tapahtua

Kestävän kehityksen strategia 2022- 2030

*”Luonnon kantokyvyn
turvaava, hyvinvoiva ja
globaalisti vastuullinen
Suomi”*



Hyvinvointia edistävä talous ja työ sekä kestävä kulutus

- Tuodaan luontopääoma ja inhimillinen pääoma talousajattelun keskiöön
- Omaksutaan ja valtavirtaistetaan kestävämpiä kulutus- ja tuotantotapoja
- Varmistetaan hyvän työelämän toteutuminen ja osaava työvoima

Hyvinvointia edistävä ruokajärjestelmä

- Parannetaan ruokaketjun ympäristökestävyyttä
- Kestävöitetään ruoan kulutusta ja kulutustottumuksia

Hyvinvointi, terveys ja yhteiskunnallinen osallisuus

- Panostetaan ennaltaehkäiseviin rakenteisiin ja saavutettaviin palveluihin
- Vahvistetaan osallisuutta
- Valtavirtaistetaan hyvinvointitalousajattelua

Kestävän kehityksen strategia 2022-2030

”Luonnon kantokyvyn turvaava, hyvinvoiva ja globaalisti vastuullinen Suomi”

Kestävä energiajärjestelmä

- Vauhditetaan käynnissä olevaa energiamurrosta
- Huomioidaan kuluttajien vahvistuva rooli energiajärjestelmässä
- Yhtenäistetään ja sujuvoitetaan lupakäytäntöjä



Monimuotoisuutta ja hiilineutraaliutta vahvistava metsien, vesien ja maan käyttö

- Käytetään johdonmukaisesti julkisen ohjauksen koko keinovalikoimaa
- Vahvistetaan tietoa, koulutusta ja monimuotoisuusosaamista
- Sitoutetaan kaikki toimijat monimuotoisuuden vahvistamiseen

Sivistys, osaaminen ja kestävät elämäntavat

- Uudistetaan yhteiskunnan arvopohjaa ja valtavirtaistetaan kestävät elämäntavat
- Vahvistetaan kestäväää kehitystä tukevaa ymmärrystä ja osaamista

Kestävän kehityksen toimikunnan strategia 2022-2030

”Luonnon kantokyvyn turvaava, hyvinvoiva ja globaalisti vastuullinen Suomi”



Tuki Agenda2030:n toteutumiseksi globaalisti

- Toimitaan tuloksellisesti kansallisessa ulkopoliitikassa ja kehityspoliitikassa sekä vaikutetaan EU:n kautta
- Hyödynnetään yksityisen sektorin potentiaali

Läpileikkaavat periaatteet:

- Koko yhteiskunnan osallistaminen ja osallisuus
- Oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon varmistaminen
- Heikoimmassa asemassa olevien korostettu huomioiminen
(Leave no-one behind)
- Pitkäjänteisyyden ja politiikkajohdonmukaisuuden varmistaminen
- Globaalin vastuun kantaminen

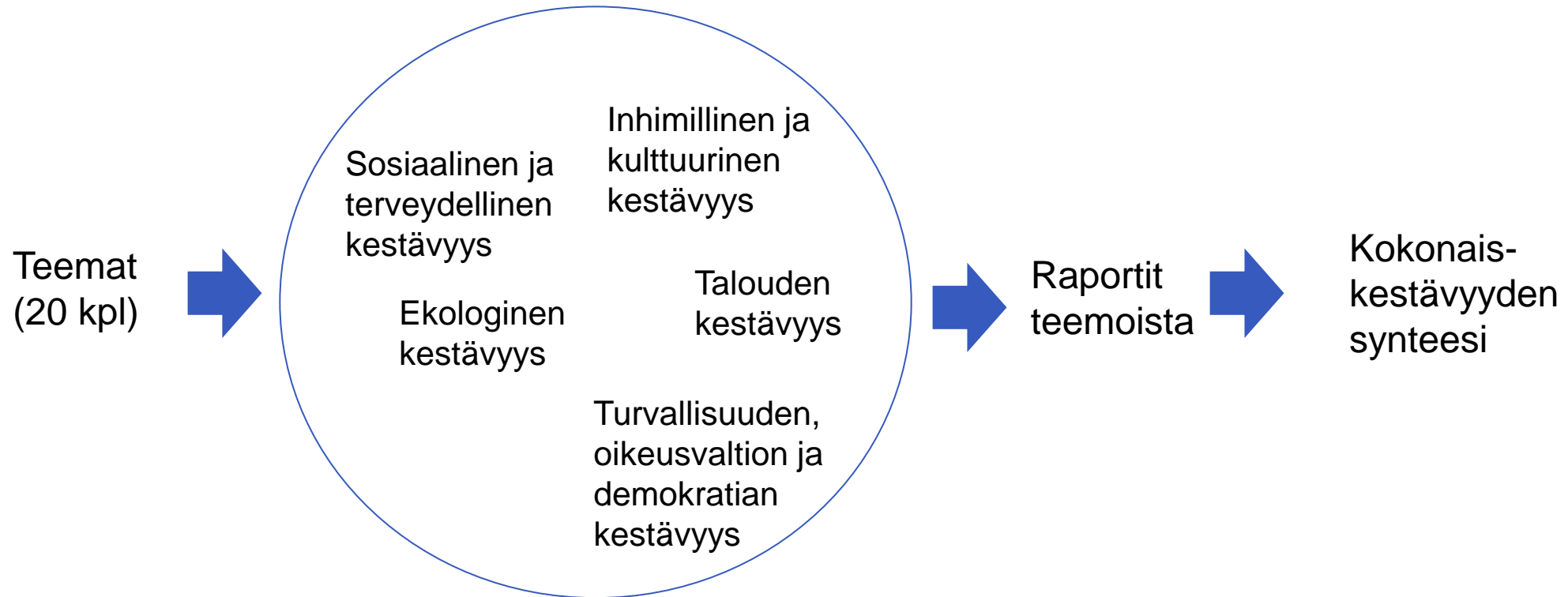


Yhteiskunnallinen kestävyysarviointi

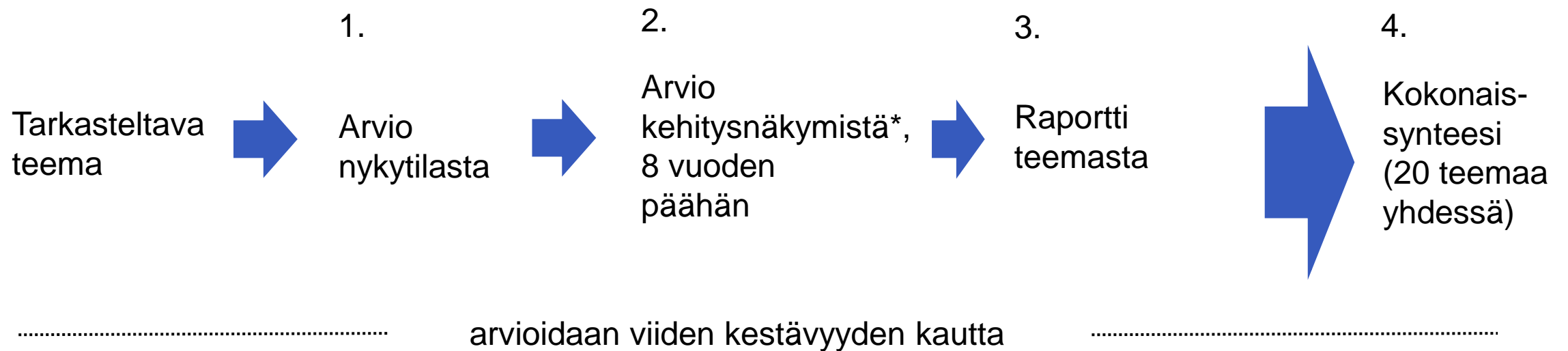
Yhteiskunnallinen kestävyysarviointi

- Tuottaa vuosittaista tietopohjaa kokonaiskestävyyden tilannekuvasta ja kehitysnäkymistä hallituksen päätöksenteon tueksi
- Tehdään VNK:ssa yhteistyössä kaikkien ministeriöiden sekä tutkimusyhteisön kanssa
- On kansainvälisesti ainutlaatuinen ja edistyksellinen

Teemoista arvioidaan kestävyyksien sisäisiä ja välisiä kytköksiä, mahdollisuuksia ja riskejä



Teemoista laaditaan tilanne- ja kehitysnäkymät



* Potentiaaliset jatkuvuudet ja epävarmuudet, mahdollisuudet ja riskit

Yhteiskunnan teemat tarkastelussa vuonna 2023

- Huoltovarmuus
- Suomen kokonaisturvallisuus (poissulkien ulko- ja turvallisuuspolitiikka)
- Demokratiakehitys
- Oikeusvaltiokehitys

- Ekosysteemipalvelut
- Ekologisesti kestävät elämäntavat ja investoinnit
- Kulutuksen ja tuotannon luonto- ja ilmastovaikutukset Suomen rajojen ulkopuolella

- Työkyky
- Elintavat
- Eriarvoisuus
- Nuorten hyvin-/pahoinvointi ja elämänhallinta

- Tulevaisuuslähtöinen koulutus
- Kestävyyttä rakentava sivistys
- Kulttuurin rikkaus ja saavutettavuus

- Vähähiilinen, luonnon monimuotoisuutta tukeva teollisuus ja puhdas vienti*
- Elinkeinorakenteen uudistuminen ja dynaamisuus
- Transformatiivinen TKI
- Korkean tuottavuuden työpaikat
- Julkinen talous
- Investoinnit kohti ekologisesti kestävää yhteiskuntaa

*Sinisellä ensimmäiset, jo työstettävät teemat

Suomen Agenda2030n arviointi

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta
Statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet

Suomen Agenda2030- toimeenpanon arviointi

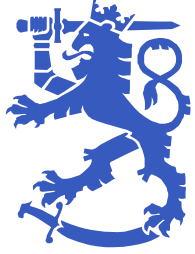
27.2.2023 | Katri Haila, Elina Vikstedt

Agenda2030:n toimeenpanon tila Suomessa

- Suomi on globaalisti kestävä kehityksen edistämisen edelläkävijä.
- Suomella on vaikeuksia saavuttaa Agenda2030:n tavoitteet
- Suomen haasteet liittyvät erityisesti ekologiseen kestävyYTEEN sekä globaalivastuuseen ja rajat ylittäviin negatiivisiin vaikutuksiin.

Arvioinnin suositukset pähkinäkuoressa

1. Suomen määrätietoista ja pitkäjänteistä työtä Agenda2030:n tavoitteiden saavuttamiseksi tulee jatkaa
2. Agenda2030:n toimeenpanossa tulee varmistaa riittävä kunnianhimon ja konkretian taso sekä jatkuvuus yli hallituskausien
3. Työnjakoa tulee selkiyttää ja toimeenpano tulee integroida entistä vahvemmin ohjausjärjestelmään
4. Kestävän kehityksen toimikunnan roolia ”muutosareenana” tulee vahvistaa
5. Kestävän kehityksen strategista ohjausta tulee suoraviivaistaa
6. Ilmiölähtöisen budjetoinnin sekä tulosohjauksen ja raportoinnin käytäntöjen kehittämistä tulee jatkaa määrätietoisesti
7. Tutkimus-, seuranta- ja ennakointitietoa tulee hyödyntää tehokkaammin päätöksenteon tukena
8. Kestävän kehityksen osaamista tulee vahvistaa pitkäjänteisesti eri keinoin



VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

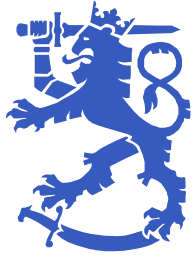
Globaali kestävän kehityksen raportti (2023)

Globaali kestävän kehityksen raportti (2023)



- Kuuden systeemisen muutosalueen edistäminen
 - HO: Yrityssektoreiden luontotiekartat
- Eri toimijoiden yhteistyö, yhteisvaikutukset, budjetointiin
 - HO: Yhteiskunnallinen kestävyysarviointi?
- Kestävyyttä edistävän kapasiteetin kasvattaminen
 - HO: Eri ulottuvuuksissa eri tavoin
- Ilmasto- ja luontotoimien lisääminen
 - HO: kokonaisvaltaista seuranta BKTn rinnalle kehitetään, luontoposiitivisuus tavoitteena
- Luontopääomien sisällyttäminen talouden tilinpitoon
 - HO: Ekosysteemitilinpitoa kehitetään, velkaantumisen arvioinnin tueksi
- Suojelualueiden laajentaminen
 - HO: Minimiteot, vapaaehtoisuus, kompensatiojärjestelmän kehitys
- Business as usual - irtautuminen nykytalousjärjestelmästä
 - HO: Hallitus ei tue tätä





VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Päätteeksi



Kiitos

eeva.furman@gov.fi www.kestavakehitys.fi